

Vil avvikle obligatorisk skilsmisseordning

Nina Strand

journalist i Tidsskrift for Norsk psykologforening

Mange par avslutter meklingen etter få timer, uten å ha inngått en avtale. Vi må tenke nytt, mener psykolog Wenke Gulbrandsen.

I sitt doktorgradsarbeid fulgte Wenke Gulbrandsen et representativt utvalg av 154 foreldrepar i mekling. Hun ville finne ut om den obligatoriske meklingen førte til at foreldre med store konflikter ble enige.

– Ifølge Universitetet i Oslo har det aldri tidligere vært gjort en så omfattende studie av meklingsprosessen, heller ikke internasjonalt. Hvordan la du opp arbeidet?

– Begge foreldrene fikk et kort spørreskjema før første samtale. Det dreide seg om uenighet eller enighet om avtalene for barna, om økonomi og om hvor stort håp de hadde om å komme til enighet, sier Gulbrandsen, som også forteller at det ble tatt lydopptak av alle meklingsamtalene. På den måten kunne hun følge hvordan den enkelte samtalen utviklet seg, og hvordan utfallet ble.

– Styrken i materialet ligger først og fremst i lydopptakene. To av de tre artiklene jeg har publisert, bygger på transkribert materiale av og lytting til lydopptak fra samtalene i konfliktgruppen, forteller forskeren.

Etter hver samtale evaluerte hver av foreldrene samtalen med tanke på om de følte seg forstått, og om de hadde fått snakke om de viktige temaene. Halvannet år etter ble foreldrene fulgt opp med et telefonintervju.

Hjelp lite ved høy konflikt

– Du sammenlignet meklingstimene hos den tredelen av parene som var mest uenige, med timene der parene var enige. Hvor høy prosent av norske par som skiller seg, har et høyt konfliktnivå?

– Det kommer selvsagt an på hvordan man avgrenser hvem som faller innenfor denne gruppen. Vi har basert oss både på hva foreldre sa selv om dette på forhånd og hva mekleren sa etter første samtaletime. Jeg tenker vi kan si at i om lag en fjerdedel av skilsmissesakene i Norge strever foreldre med å enes om gode avtaler for barn.

Av parene med et svært høyt konfliktnivå var det bare tre av ti som forlot meklingen med avtaler, mens det ble inngått avtaler hos åtte av ti av de øvrige parene. Atten måneder senere hadde halvparten av dem med høy konflikt fortsatt ingen avtale.

– Var det funn som overrasket deg?

– Det var nok at de i konfliktgruppen bare brukte gjennomsnittlig 1,9 samtaler. Resten av parene brukte 1,4 samtaler, og de fleste av disse hadde allerede laget en avtale da de kom til mekling. Vi fant også at foreldrene med høy konflikt gjennomgående hadde veldig lavt håp om å komme til en løsning allerede før det første møtet.

– Mange par avsluttet altså meklingen etter knapt to timer, selv om de ikke hadde blitt enige. Hvorfor?

– Det er smertefullt å måtte forholde seg direkte til den man er i konflikt med. Når man samtidig tenker at det er nytteløst, er det lettere å få attesten og avslutte meklingen, sier Gulbrandsen.

Kompetente foreldre

– Du mener at mekling ikke skal være obligatorisk, men heller brukes på par med høye konflikter?

– Ja. Mange foreldre har brukt lang tid på å komme til at de vil skilles, de klarer å forholde seg til hverandre og finner frem til løsninger som de tenker er til det beste for sine barn. Jeg mener at de som i dag møter til samtaler med en ferdig avtale, heller kan ta i bruk netthjelp for å få opplysninger de trenger. Men det bør fortsatt være et gratis frivillig tilbud om hjelp til par som opplever et samlivsbrudd.

Gulbrandsen mener det fortsatt bør være obligatorisk mekling for dem som ikke kommer frem til en avtale, eller som ønsker å reise saken for retten.

– Men her trenger meklerne et litt større mandat enn én samtale, for eksempel en ramme på tre–fire samtaler. Store konflikter løses ikke ved én samtale, understreker hun.

– Du har fått kritikk for det forslaget?

– Gitt begrensede ressurser blir spørsmålet: Hvilke foreldre er det viktigst å nå med et samtaletilbud? De aller fleste foreldre som skiller seg er kompetente foreldre. Det har blitt en sammenblanding av mekling og sosial kontroll som jeg mener er uheldig.

Fakta

- Wenke Gulbrandsen er bydelspsykolog i Oslo kommune, Ullern bydel
- Den 15. februar forsvarte hun avhandlingen *Obligatorisk mekling med foreldre i store konflikter: Vurderinger av utfall, konflikt drivende tema og hva som bidrar til at dialogene mellom dem kan fortsette for ph.d.-graden ved Universitetet i Oslo*
- Se også *Tidsskrift for Norsk psykologforening* 2/15: «Meklingsstrategier i møte med det konfliktfylte» og 6/13: «Foreldrekonflikter etter samlivsbrudd. En analyse av samspill og kilder til det fastlåsende»